

Plan för räddningsinsats avseende **Seco Tools AB**

Enligt
Lagen(1999:381)om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga
kemikalieolyckor

Upprättad 2017-07-28 enligt MSBFS 2015:8 efter det att företaget upprättat en reviderad säkerhetsrapport.

Lars Westerfors
1:e stf Räddningschef

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Axel Johnssons väg 70 774 34 AVESTA	0226-64 58 00	0226-64 58 31	SDR@avesta.se

Kommunens Plan för Räddningsinsats på Seco Tools AB

Allmänt

Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor är uppdelad i två olika kravnivåer. Den lägre kravnivån innebär att företaget är skyldigt att göra en anmälan, kompletterat med en beskrivning hur verksamheten kan förebygga riskerna för en allvarlig kemikalieolycka till Länsstyrelsen. Dessutom är verksamhetsutövaren skyldig att skapa ett handlingsprogram för att på motsvarande sätt förebygga allvarliga kemikalieolyckor.

Företagen som hamnar på den högre kravnivån ska dessutom redovisa en säkerhetsrapport som skall förnyas vart femte år, eller vid större förändringar. Säkerhetsrapporten beskriver verksamheten, verksamhetens riskprofil, farliga ämnen, handlingsplan samt en intern nödlägesberedskap vid en allvarlig kemikalieolycka. Dessutom är kommunen skyldig att ge information till närboende till anläggningen på företagets bekostnad.

Seco Tools AB hamnar på den högre kravnivån på grund av hanteringen av hårdmetallpulver innehållande Volframkarbid och Kobolt och finns även upptaget som farlig verksamhet enligt 2 kap § 4 i Lagen om skydd mot olyckor.

Den kommunala räddningstjänsten i Fagersta, Norberg, Avesta och Hedemora kommuner utövas av Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, nedan kallat SDR. SDR består av två heltidsstationer och fyra deltidstationer med sammanlagt 144 anställda. Av dessa är alltid minst 27 i jour eller beredskap. Närmaste räddningsstyrka finns i Fagersta tätort består dagtid av en heltidsanställd styrka med ett befäl och fyra brandmän samt en dygnet runt styrka bestående av ett befäl och 4 brandmän. Dygnet runt styrkan utgörs av deltidanställd personal. För att larma ut räddningstjänsten ringer man 112, då kommer man till SOS Alarm som larmar ut styrkorna.

Beskrivning av Seco Tools AB

Företaget ligger i Hyttbäckens industriområde i Fagersta och tillverkar verktyg för skärande bearbetning. I produktionen är det framförallt hårdmetallpulver innehållande Volframkarbid och kobolt som innebär risker men även gasol, etanol, titantetraklorid samt vätgas används i produktionen. Produktionen pågår dygnet runt året om vilket innebär en ständig hantering av kemikalier, det finns alltid specialutbildad personal på plats för att övervaka verksamheten.

Hantering och lagring

Hårdmetallpulvret används tillsammans med kobolt som råmaterial till tillverkningen av skär. Vätgasen används för att under tillverkningsprocessen sintra skären i speciella vätgasugnar. Vätgasen transporteras genom rörledningar från AGA-gas anläggning i Hyttbäcken. Vätgasen i transportledningarna transporteras i gasfas in till ugnarna.

Etanol används som blandvätska vid krossning av hårdmetallpulvret till önskad storlek. Hanteringen av etanol sker endast i utrymmen som är speciellt klassade för att hantera brandfarliga varor.

Titantetraklorid tillsätts i små mängder i vissa steg i processen för att få önskvärda materialegenskaper.

Räddningsinsats

Den kommunala räddningstjänsten i Fagersta utövas av Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund hädanefter kallat SDR. Insatsplaner för Seco Tools AB finns framtagna och revideras löpande.

Det övergripande ledningsansvaret i inledningsskedet av en allvarlig kemikalieolycka åvilar SDRs brandingenjör i beredskap. Vid insatser, där brandingenjören behövs som räddningsledare på skadeplatsen, kan räddningschef i beredskap i länet larmas för att ta över den normativa och strategiska ledningen.

Brandingenjör eller räddningschef i beredskap tar vid stora händelser beslut om vilken ledningsberedskapsnivå som gäller. Vid en stor händelse kommer SDR att gå upp i nivå 3 röd stabsberedskap vilket bl.a. innebär att en fältstab och en bakre stab byggs upp. Denna personal har inte någon beredskap utan rings in från både egen och extern organisation. Dessa stabers uppgift är att stötta räddningschefen i den normativa och strategiska ledningen samt räddningsledaren på skadeplatsen under den operativa insatsen.

Avtal finns med angränsande kommunala räddningstjänstorganisationer om samverkan genom att material och personal kan larmas från dessa under förutsättning att de inte har pågående insatser.

Den operativa ledningen på skadeplatsen sköts av räddningsledaren vilken har övergripande ansvar för insatsen. Räddningsledaren samgrupperar sig på en lämplig ledningsplats i anslutning till skadeplatsen med polisinsatschef, landstingets sjukvårdsledare och personal från Fagersta Stainless.

Samordningen av de olika räddningsstyrkornas arbete på skadeplatsen leds av skadeplatschefen.

Vid en kemikalieolycka i Fagersta dras larm på stationerna i Fagersta, Norberg samt Avesta för att få ut kemdykare. Kemdykarkompetens finns i Fagersta och Avesta och deras uppgift blir att livrädda, säkra och sanera platsen. Vid en stor kemikalieolycka kommer förstärkningsresurser att begäras från Räddningstjänsten Västerbergslagen, Mälardalens Brand och Räddningsförbund samt den statliga kemresurs som finns stationerad i Köping. Yttre avspärning och utrymning kommer att skötas av polis och övrig räddningstjänstpersonal.

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Axel Johnssons väg 70 774 34 AVESTA	0226-64 58 00	0226-64 58 31	SDR@avesta.se

Aktuella kemikaliers egenskaper

Etanol

Etanol är vid rumstemperatur en vätska. Vätskan är färglös men avger en skarp spritdoft. Vätskan är dock mycket lättflyktig (gasmoln bildas lätt). Etanol är en polär vätska, d.v.s. helt blandbar med vatten. Gasen som bildas är tyngre än luft (1,6 ggr) vilket innebär att eventuella gasmoln samlas i låglänta områden, exempelvis källare eller brunnar.

Största risk: Brand- och explosionsfara.

Vätgas

Brännbar, luktlös gas som är olöslig i vatten. Gasen är mycket lätt och kan tillsammans med luft ge explosiva blandningar.

Största risk: Brand- och explosionsfara.

Titantetraklorid

Titantetraklorid är en svagt guldfärgad eller färglös vätska med skarpt stickande lukt. Vätskan är lättflyktig (gasmoln bildas lätt). Gasen som bildas är mycket tyngre än luft (6,6 ggr). Detta innebär att den kommer samlas längs marken eller i låglänta utrymmen. Vätskan och gaserna är giftiga och frätande. Vätskan reagerar mycket kraftigt med vatten och avger då Klorgas vilket är mycket giftigt. Den avger även väteklorid som är en frätande och giftig gas.

Största risk: Frätskada, förgiftning och häftig kemisk reaktion.

Kobolt

Kobolt är ett fast metallpulver med en svart färg. Kobolt är helt luktlös. Vid brand i Koboltpulver bildas gaser som är mycket giftiga. Koboltpulver som kommer ut i grundvatten eller vattendrag eller mark orsakar miljöskador.

Största risk: Miljöskador och vid brand förgiftning.

Hårdmetallpulver

Hårdmetallpulvret som används i produktionen är en blandning mellan Wolfram-Karbid, Kobolt och Nickel. Blandningen är ett fast metalliskt pulver. Pulvret är giftigt vid inandning och misstänks ge upphov till cancer. Pulvret är allergiframkallande och kan framkalla astmasymptom.

Största risk: Miljöskador samt förgiftning

Exempel på mycket stor olycka "worst case"

Seco Tools AB är klassat som Sevesoanläggning framförallt på grund av hanteringen av koboltpulver, pulvret påverkar miljön men är en mycket liten akut risk för människor. Däremot skulle större läckage av titantetraklorid kunna orsaka skada på tredje man.

Det värsta scenario som man kan tänka sig är att det uppstår ett läckage av titanteraklorid som vid kontakt med luft eller vatten bildar saltsyra i finfördelade droppar. Detta moln kan under ogynnsamma förutsättningar spridas så att risker uppstår för tredje man.

Ett sådant scenario är mycket osannolikt men om det skulle inträffa kommer det att betraktas som en svår olycka. Räddningstjänsten kommer att gå upp i "beredskapsnivå 3 röd". Akuta åtgärder blir att varna, utrymma samt om möjligt tvätta ner molnet.

Information till allmänheten

Allmänheten i kommunens tätort samt närliggande företag och verksamheter kan varnas via ett varnings- och informationssystem, "Viktigt Meddelande till Allmänheten" (VMA). Viktigt meddelande kan aktiveras av SOS Alarm eller via brandstation i Fagersta vid fara för liv eller hälsa.

Om ett VMA aktiveras ska man:

1. Gå inomhus
2. Stäng alla fönster och om möjligt även ventilation.
3. Lyssna på radion (radio Västmanland)
4. Avvakta mer information.

Kommunen ansvarar för att allmänheten som kan komma att beröras av en olycka på objektet får information om riskerna och hur man ska agera vid olycka. Information sker på företagets bekostnad och skall ges minst vart femte år.

Underrättelse till annan stat

Om effekterna av en olyckshändelse på Seco Tools AB skulle kräva åtgärder till skydd för befolkningen eller miljön i ett annat land än Sverige ska räddningstjänsten omedelbart meddela berörd myndighet i det landet. Detta är dock inte relevant för någon tänkbar olyckshändelse på företaget.

Övningar

Planens funktion och ändamålsenlighet skall säkerställas genom övning minst vart tredje år. Planen kommer därför att övas minst vart tredje år.

Upprättande och uppdatering av planen

Den kommunala planen för räddningsinsats skall presenteras för allmänheten genom utställning. Allmänheten ges därigenom möjlighet att lämna synpunkter på planen innan den fastslås i direktionen för Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund.

Planen för räddningsinsats skall förnyas vart tredje år eller när det annars till följd av ändrade förhållanden finns anledning därtill.

Planen för räddningsinsats gäller från och med 2017-11-01.